

Design og arkitektur Norge

KVALITET I DE BYGDE OMGIVELSENE

**- bærekraftige byer og
lokalsamfunn**

Ingerid Helsing Almaas

Seniorrådgiver

26. september 2024

Dette er DOGA:

DOGA er et statlig virkemiddel for innovasjon i offentlig og privat sektor.

DOGA er bransjenøytralt og fagspesifikt, vi jobber med alle, med utgangspunkt i fagene design og arkitektur.

DOGAs målgrupper:

- Beslutningstakere i norsk næringsliv og offentlig sektor

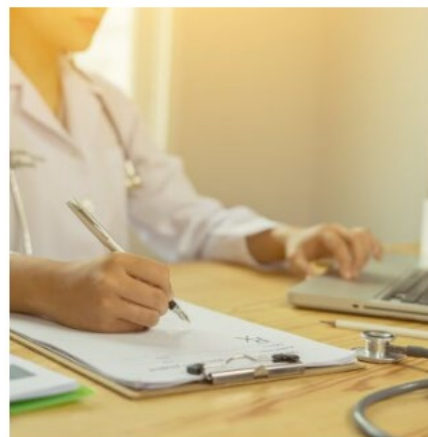
...over hele landet.

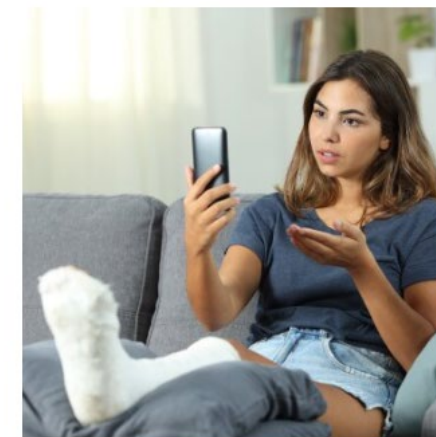
Tjenestedesign for mer helhetlige tjenester i NAV

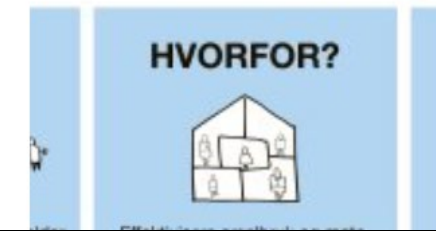
Brukermedvirkning og samhandling i byggeprosjekter

Digitale behandlingsplaner

Medisinsk avstandsoppfølging

Slik jobber DOGA:

- Driver kunnskaps- og kompetanse-utvikling og spredning
- Utforsker og tester: utvikler og gjennomfører pilotprosjekter
- Kobler, samler og samarbeider

Felles for DOGAs fag, design og arkitektur:

...de er utforskende,

...de har størst effekt i tidlig- og førfasen av innovasjonsprosjekter.

Innovative byer og lokalsamfunn

GNIST

Innovasjonsprogram for steds- og næringsutvikling i lokalsamfunn

To deler:

- Gnist kompetanse
- Gnist løsninger

32 kommuner fra 9 fylkeskommuner søkte på Gnist i 2022. 11 kommuner ble valgt.

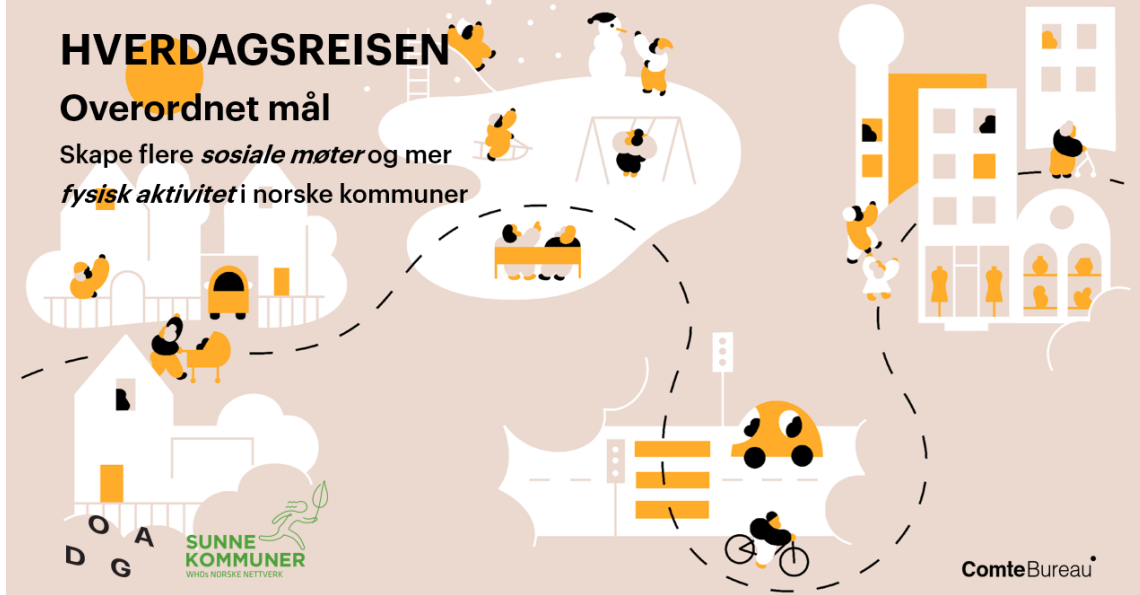

Samarbeid: DOGA, Nordic Edge, SIVA, Distriktsenteret, Innovasjon Norge, KS, Innovative anskaffelser, Forskningsrådet

HVERDAGSREISEN

Overordnet mål

Skape flere *sosiale møter* og mer *fysisk aktivitet* i norske kommuner

DOGA

DOGA

1. Sett innbyggere i sentrum
2. Tenk bærekraftig
3. Prioriter klima og miljø
4. Vektlegg inkludering og samarbeid
5. Sett på neste generasjon raringstavn
6. Del og ta i bruk åpne data
7. Sett på kompetanseutvikling, omstilling og innovasjon
8. Begynn lokalt, men tenk globalt

DOGA

Hvordan kan veikartet omsettes til konkrete innovasjonsprosjekter i lokalsamfunn, for å fremme smart og bærekraftig stedsutvikling og verdiskaping?

Innovasjon
Arkitektur
Samfunnseffekt

Statens pris for byggkvalitet 2019

Nye Ålgård sentrum, Gjesdal kommune
Landskapsarkitekter: Dronninga landskap

—
**GAINING
BY
SHARING**
—

**VINDMØLLEBAKKEN
BOFELLESSKAP**

**Statens pris for byggkvalitet 2020
DOGAs innovasjonspris for inkluderende design 2021**

**Vindmøllebakken bofellesskap, Stavanger
Arkitekter: Helen & Hard**

An aerial night photograph of the Ulstein Arena in Ulsteinvik, Norway. The arena is a large, modern building with a dark, angular facade and extensive glass panels that are brightly lit from within, revealing an indoor sports court. It is situated in a residential area with traditional wooden houses, some of which are also lit up. In the foreground, a red wooden house with a dark roof and a white picket fence are visible. The background shows a hillside covered in more houses under a dark, twilight sky. The overall scene is a blend of modern architecture and traditional town life.

Innovasjon
Arkitektur
Samfunnseffekt

Statens pris for byggkvalitet 2018

Ulstein Arena, Ulsteinvik kommune
Arkitekter: Lund & Slaatto Arkitekter

Arkitektur skaper verdi

SMESTAD: HOLDNINGSENDRING

♥ Et viktig bidrag til sirkulærøkonomien

🌿 172000 besøkende i 2017

🔗 Smartere håndtering av avfall

«Kundene våre gleder seg nærmest til å levere avfall!»

Hans Petter Karlsen, direktør renovasjonsetaten i Oslo

www.arkitekturskaperverdi.no

 arkitektbedriftene

TRIVSEL

> Færder vgs

ARBEIDSGLEDE

> Holmen industriområde

INKLUDERING

> Furuset bibliotek og aktivitetshus

IDENTITET

> Ny Krohnborg skole

SAMARBEID

> Sentralen

NETTVERK

> Moholt studentby

TRYGGHET

> Torggata

TILGJENGELIGHET

> Juvflye klimapark

SANHOLD

> Nordåsgrenda btl

HOLDNINGSENDRING

> Smestad gjenbruksstasjon

MESTRINGSFØLELSE

> Pusterommet Sykehuset i Vestfold

VEKST

> Stokkøya sjøsentor

ELDREOMSORG

> Fosshagen ressurscenter

SORGPROESSER

> Vestfold krematorium

MANGFOLD

> Årvollskogen borettslag

PEDAGOGISK

> Drøbak Montessori ungdomsskole

D
O
G
A

Arkitektonisk kvalitet i plan- og byggesak, 2023

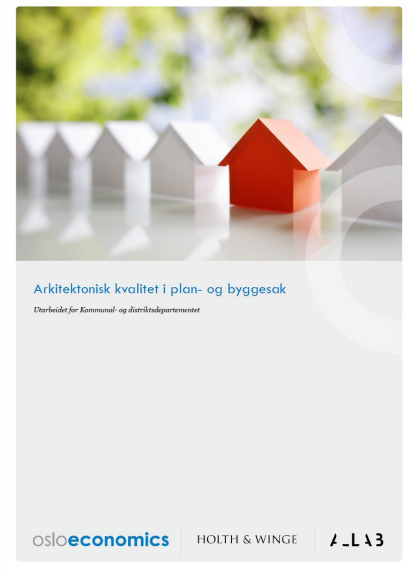
arkitektur.nå, 2009

«Arkitektur omfatter i vid forstand alle våre menneskeskapte omgivelser. Det favner både bygninger og anlegg, uterom og landskap. Det handler om enkeltbygg og bygninger i samspill, om helheten i byer, tettsteder og landskap.»

Definisjonen fra arkitektur.nå (2009) gjentas i 2023.

D
O
G
A

Arkitektonisk kvalitet i plan- og byggesak, 2023

arkitektur.nå, 2009

*«Arkitektur omfatter i vid forstand **planleggingen, produksjonen og bruken av** alle våre menneskeskapte omgivelser. Det favner både bygninger og anlegg, uterom og landskap. Det handler om enkeltbygg og bygninger i samspill, om helheten i byer, tettsteder og landskap.»*

Definisjonen fra arkitektur.nå (2009) gjentas i 2023.

O A
D G

ikke
«HVA ER GOD ARKITEKTUR?»

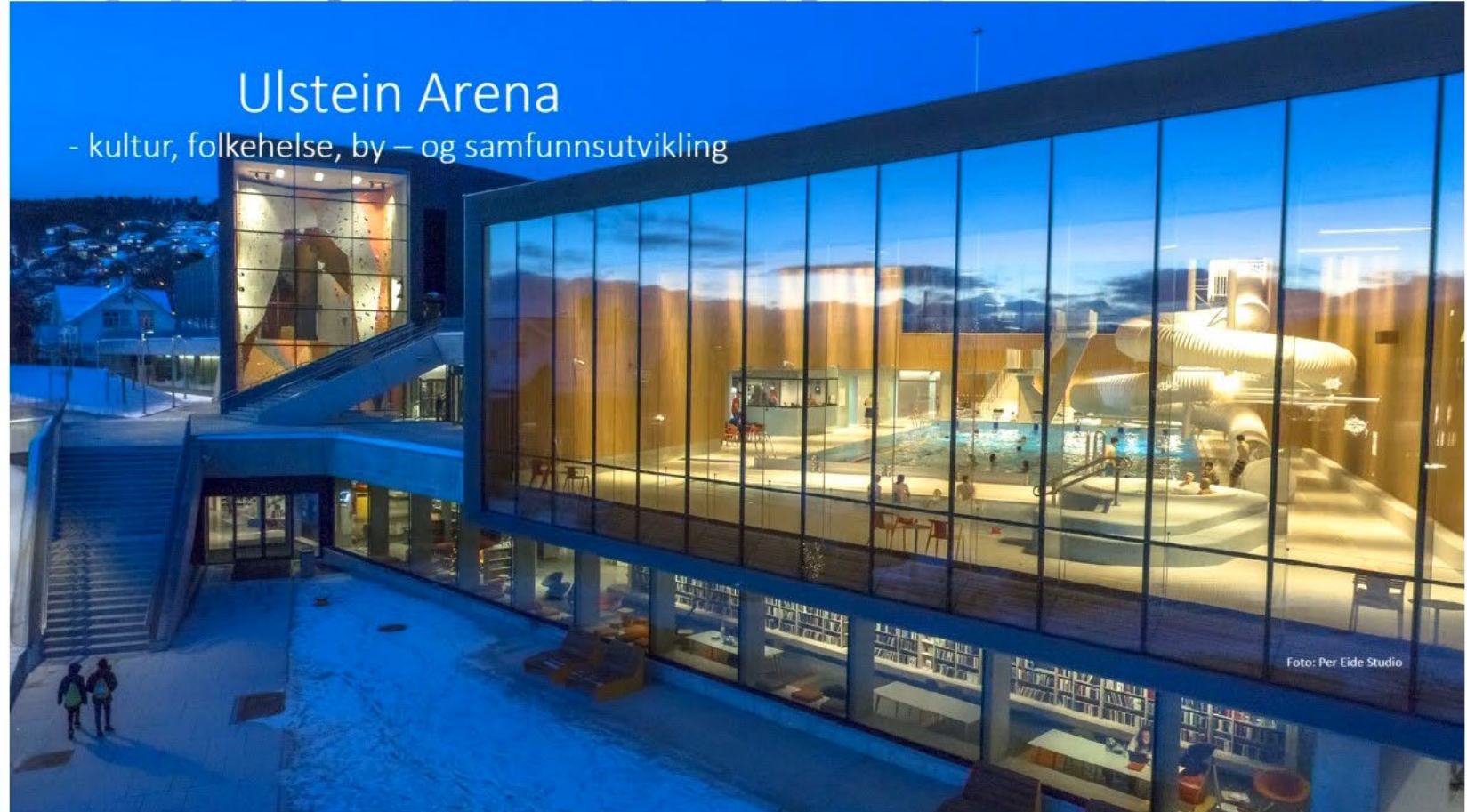
men
**«HVORDAN KAN MAN LAGE
BEDRE ARKITEKTUR?»**

An aerial night photograph of the Ulstein Arena in Ulsteinvik, Norway. The arena is a large, modern building with a dark, textured facade and large glass windows that are brightly lit from within, revealing an indoor sports court. It is situated in a residential area with traditional wooden houses, some of which are also lit up. In the background, a hillside is covered with more houses, and a mountain peak is visible under a dark, twilight sky. The overall scene is a blend of modern architecture and traditional town life.

Innovasjon
Arkitektur
Samfunnseffekt

Statens pris for byggkvalitet 2018

Ulstein Arena, Ulsteinvik kommune
Arkitekter: Lund & Slaatto Arkitekter

Ringverknader

Hemmeleg fotooppdrag ved Arena

Dei to siste to nettene har det gått: føre seg eit strengt hemmeleg oppdrag i Ulsteinvik.

- Kanskje legg vi grunnlaget for eit OL-gull her i Ulsteinvik?

Fleire av våras beste mannlege handballspelarar var tyding i alogen i Ulstein Arena, då dei avvikla landslaget budde si første treningsøkt under den OL-lambicaste samlinga deri i Ulsteinvik. Spørsmålet: Jem Contribusjon er storteg imponert over faktisane og den merklege naturane i regionen.

Gjorde som Karsten, sprang i dongeribukse: - Må jo gjere som han gjorde

Karstenlopet grekk av stabeien laurdag, med rundt 300 glade barn som sprang gjennom sentrumsgatene i Ulsteinvik. Ein av deltakarane Theo Iversen, gjorde som mannen lopet og gjekk lopet i dongeribukse - akkurat

Dei tek Vassendgutiar tilbake til Ulsteinvik

Ein slagkraftig kvintett har gått saman om å etablere e Ulstein Event AS, som skal samarbeide med lokale lag og organisasjonar. Ekkidåpen kjem i slutten av september, i arrangere konsert med Vassendgutane i Ulstein Arena.

Fornøgd med tilbodet

Robert Skaddulan vil gjerne styrke av Ulstein kommune 21-åringer sit i rullestol, og er avhengig av mykje hjelp for å kunne bu heime i Ansholen.

Oppgraderer gamingrommet på Ulstein Arena: - Det er ikkje alle som har lyst til å sparke fotball

Næringslivet og selskapsjefen trener alle i Ulsteinvik: - givande

Handballtrener Samlinga for avongen grekk av An Arena i helge. Med Oleav Solberg, den tidlegare trenera og næringslivet i Ulsteinvik som forsterker. Ikkj detaktarane ei draumeteige i Ulsteinvik.

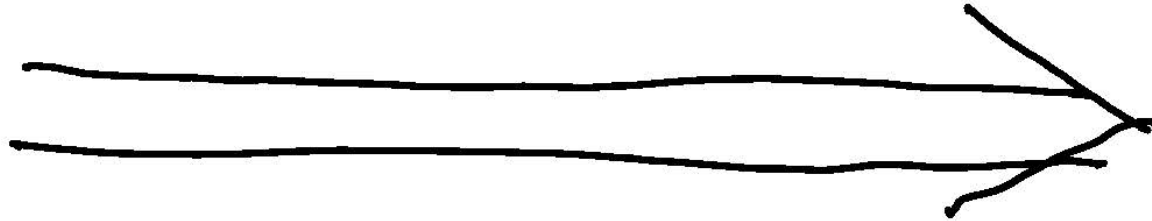

O A
D G

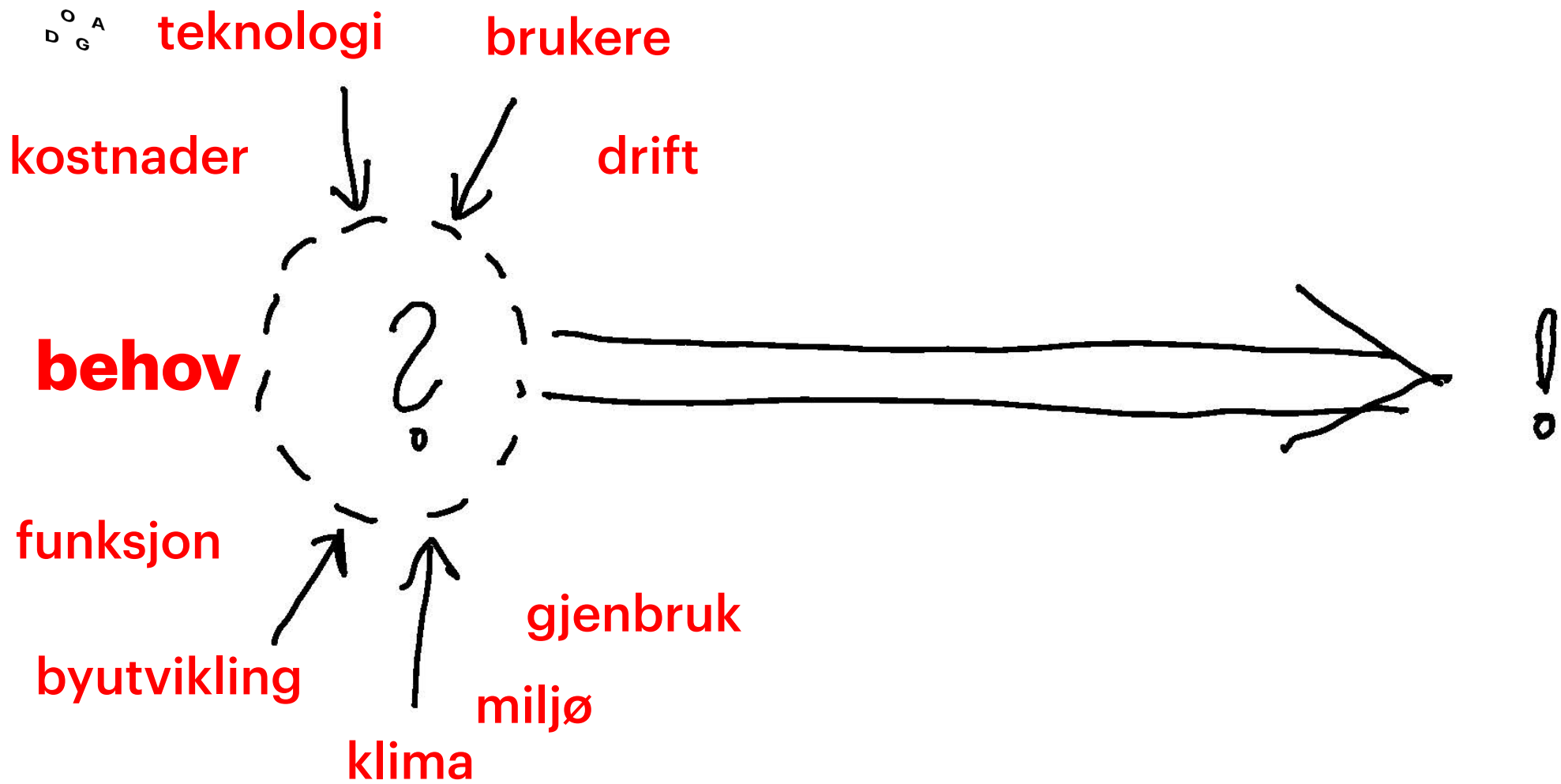
behov

?

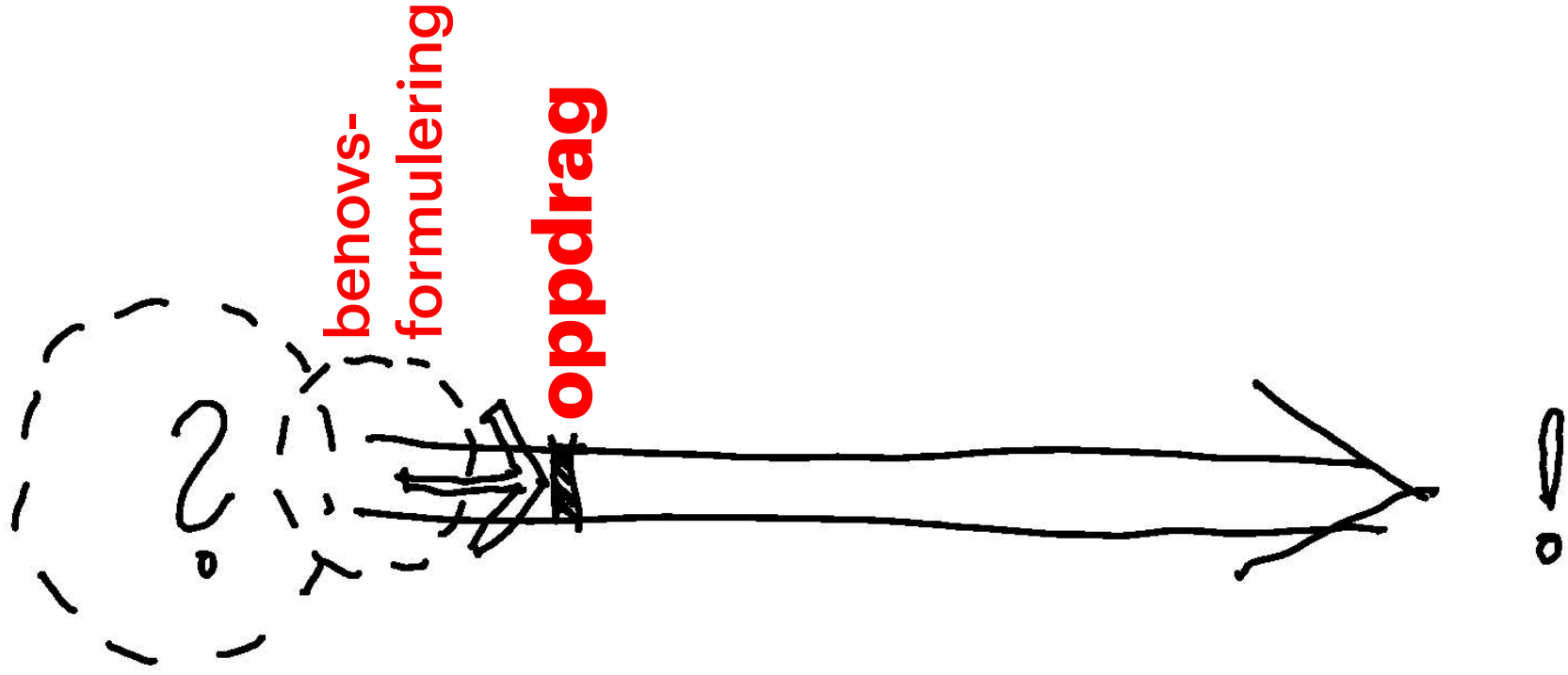
!

løsning

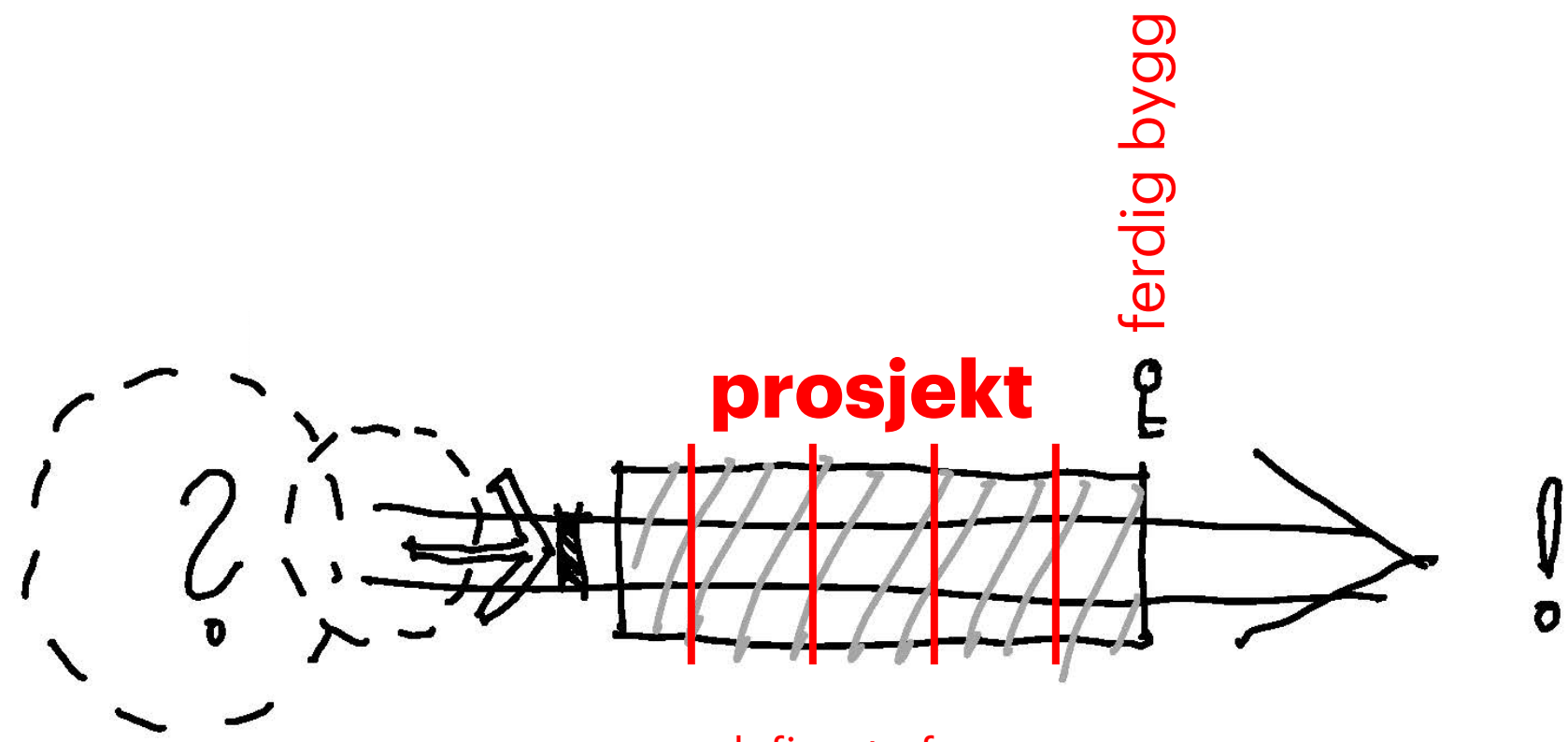

D O A
G

D
G
A

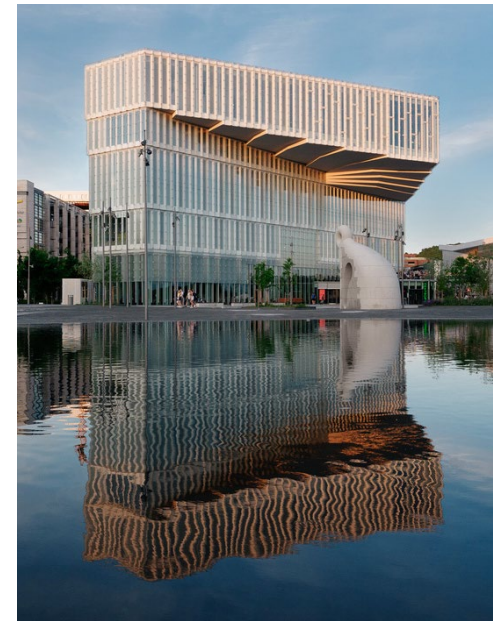
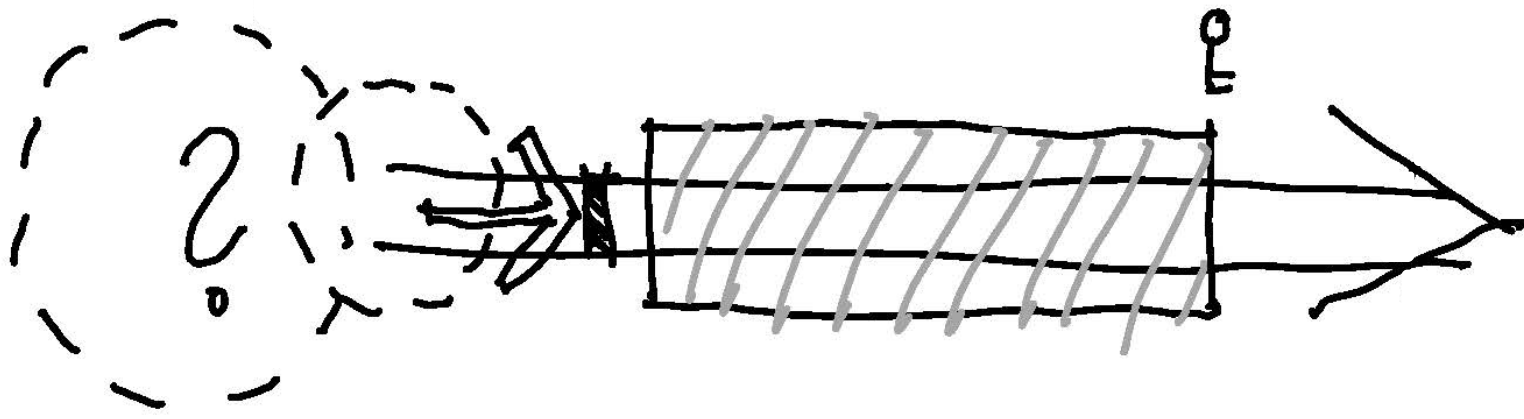

definerte faser,
oppgaver og roller,
lineær prosess,
forutsigbart resultat

O A
D G

behov

Dagens plan- og byggeprosess

Planprosessen (langiktig, førende planer)

Byggeprosjekt

BP1

Organisering og rammebetingelser

Steg

- ⚠ Forstår ikke hverandres perspektiver, forstå begrep ulikt (f.eks. "fleksible bygg"). Vet for lite om hverandre og hvordan man er organisert.
- ⚠ Ingen standardiserte verktøy og måler og jobbe på. Sitter i dag i "fleksible hoder".
- ⚠ Uklart rollefordeling, mandat, ansvar og oppgaver.
- ♥ Behov for mer felles metodikk og måter å gjøre ting på.
- ♥ Behov for prosesser der man har mulighet til å samarbeide og forstå hverandre.
- ♥ Behov for bedre informasjonstiltak i kommunen.

Symboler

- ⚠ Utfordringer
- ♥ Behov/ønske
- ☀ Styrke

Aktiviteter/produkter (samhandling)

Medvirkning

- ☀ Opplevs fra ledelsens side at stort ønske om å utvikle oss / retning av merbedre medvirkning og samhandling.
- ♥ Kan bli bedre på å bruke tjenester, brukere, use case, personas. På tvers i kommunen.
- ♥ Barnehage ser behov for å gjøre mer brukermøder, hvordan innvite barnets beste og barnets stemme. Kjerne f.eks observert barn mens de leker.
- ♥ Behov for forventningsrydning av medvirkning. Tydelighet på hva man faktisk kan medvirke på.
- ☀ Opplevs fra ledelsens side at stort ønske om å utvikle oss / retning av merbedre medvirkning og samhandling.
- ♥ Hvor mye og hvordan medvirkning gjøres varierer veldig. Medvirkning gjøres i for liten grad.
- ♥ Ikke kjent hva det skal medvirke om og når. Dette fører til unødv. kostnader og usikkerhet.
- ⚠ Plan- og bygningsloven setter ingen krav til medvirkning for Eiendom.
- ⚠ Kjøpsl og kommentarer kommer ofte inn til felles råd (for søk) og "for søk".

- Innbygger** (Enkeltpersoner, vedforeninger)
- Bruker av bygget** (FAU, elevforum, leietaker)
- Ansatte** (Vedtatte som vil kunne bruke bygget daglig)
- BK** Barnehagekontoret
- TK** Tildelingskontoret (PLO)
- GA** Grunnskoleavdelingen
- TL** Tjenesteleder

Tjeneste

- ♥ Burde hatt en koordinator på tvers av alle tjenestene som sikrer alle perspektiv og interesser.
- ♥ Burde vært en sterkere oppfølging rundt tjenestene mtp bygg, som kunne tatt et mer helhetlig ansvar for utviklingen av disse.
- ♥ Behov for i større grad å kunne underrette/fremme brukernes behov uten at det må vises til et konkret lovverk.
- ⚠ Manglende ledelsesforankring hos tjenestene rundt det å bygge "godt nok".
- ⚠ Tjenestene har mye å gjøre og er ikke alltid så tilgjengelige.
- ⚠ Litt for "personavhengig".
- ☀ Oppstatt av å levere kvalitet til brukerne.

Bygger

- ♥ Jobber utfra klare økonomiske rammer, og er ikke bezt om å best om å kutte i utgifter. Har behov for at alle i kommunen har denne forståelsen.
- ♥ Må bli tydeligere hvordan ting skal koordineres, mer visuelt tydelig prosess.
- ♥ Behov for et kontaktpunkt mot eiendom fra de enkelte tjenestestedene.
- ⚠ Høy turnover på viktige ressurser.
- ⚠ Mangler standarder for ulike formidlingsbygg.
- ⚠ Plan og eiendom ikke god nok samhandling. Ingen felles fagfigra på tvers.

- Omu** Områdevikling
- Reg** Regulering

Plan

- ☀ Godt samarbeid mellom plan og politikere.
- ⚠ Plan og eiendom ikke god nok samhandling. Ingen felles fagfigra på tvers.

- Digt** (Digit)

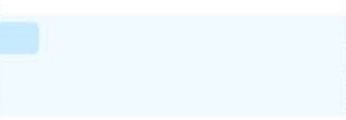
Digt

- ☀ Digt har fått en større rolle de siste årene.
 - Fungerer ofte som et bindeledd mellom tjenestene og eiendom.
 - Jobber nå mer med behovet - og ikke kun løsning - enn tidligere.
- ☀ Digt har fått som er dedikerte til samarbeid med Eiendom.
- ☀ Godt til å jobbe med andre kommuner og leverandører.

Strategi og behovsutredning

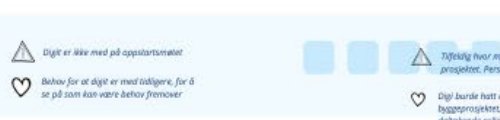
Reguleringprosess

Idefasen/ foranalyse

Konseptfasen

ens plan- og byggeprosess

Planprosessen (langiktig, førende planer)

Organisering og rammebetingelser

Steg

- ⚠ Forstår ikke hverandres perspektiver, forstår begrep ulikt (f.eks. "fleksible bygg"). Vet for lite om hverandre og hvordan man er organisert.
- ⚠ Ingen standardiserte verktøy og måler og jobbe på. Sitter i dag i "folks hoder".
- ⚠ Uklar rollefordeling, mandat, ansvar og oppgaver.
- ♥ Behov for mer felles metodikk og måter å gjøre ting på.
- ♥ Behov for prosesser der man har mulighet til å samhandle og forstå hverandre.
- ♥ Behov for bedre informasjonflyt internt i kommunen.

Aktiviteter/ produkter (samhandling)

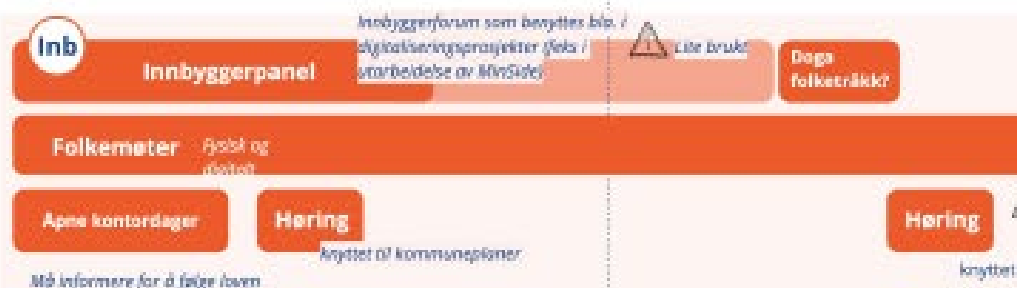

Medvirkning

- ☀ Opplevs fra ledelsens side at stort ønske om å utvikle oss i retning av merbedre medvirkning og samhandling
- ♥ Kan bli bedre på å bruke tjenestereiser, brukerveier, use case, personas. På tvers i kommunen.
- ♥ Barnehage ser behovet for å gjøre mer brukermedvirkning. Hvordan ivareta barnets beste og barnets stemme. Kjerne f.eks observert barn mens de leker
- ♥ Behov for forventingsstyring av medvirkning. Tydelighet på hva man faktisk kan medvirke på.
- ⚠ Hvor mye og hvordan medvirkningen gjøres varier veldig. Medvirkning gjøres i for liten grad
- ⚠ Ikke definert hva det skal medvirkes om og når. Dette fører til unødig kostnader og usikkerhet
- ⚠ Plan og bygningsloven setter ingen krav til medvirkning for Eiendom
- ⚠ Innspill og kommentarer kommer ofte inn til feil tid (både "for tidlig" og "for sent")

Strategi og behovsutredning

Reguleringpro

Symboler

- ⚠ Ordninger
- ♥ Lovønske
- ☀ Styrke

- Inb Innbygger
- B Velforeninger
- A Ansatte

- Inb
- B
- A

knyttet

D
O
G
A

DOGA FASE NULL PILOT #1: FLERBRUKSPROSJEKT PÅ HOFF, OSLO KOMMUNE FORPROSJEKTET PÅ TOMTA

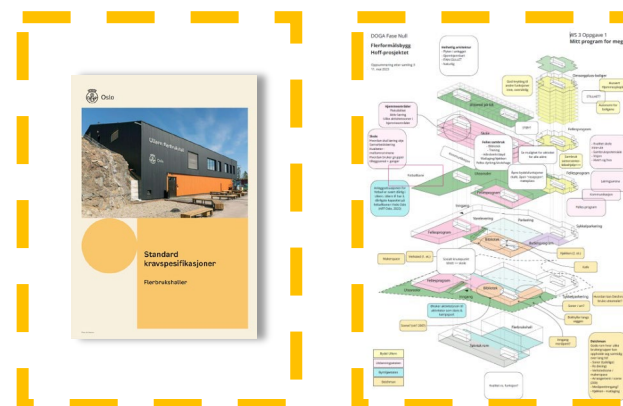

DOGA **FASE NULL PILOT #1 HOFF:**
LEVERANSE

SKOK: Standard kravspesifikasjoner for Oslo kommune

1. De trenger en SKOK for sambruk

2. De trenger å vite hvordan sambruken ser ut

DOGA mener vi har identifisert to viktige strategiske innsatspunkt i Hoff-prosjektet:

O A
D G

ANBEFALING #1

GI AMBISJONENE EN STEMME

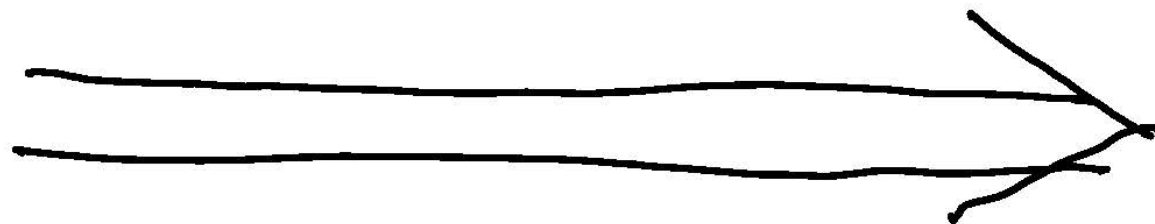
...gjennom hele prosjektet

O A
D G

behov

?

!

løsning

Dagens plan- og byggeprosess

Planprosessen (langiktig, førende planer)

Byggeprosjekt

BP1

Organisering og rammebetingelser

Steg

- ⚠ Forstår ikke hverandres perspektiver, forstå begrep ulikt (f.eks. "fleksible bygg"). Vet for lite om hverandre og hvordan man er organisert.
- ⚠ Ingen standardiserte verktøy og måler og jobbe på. Sitter i dag i "fleksible hoder".
- ⚠ Uklart rollefordeling, mandat, ansvar og oppgaver.
- ♥ Behov for mer felles metodikk og måter å gjøre ting på.
- ♥ Behov for prosesser der man har mulighet til å samarbeide og forstå hverandre.
- ♥ Behov for bedre informasjonstiltak internt i kommunen.

Symboler

- ⚠ Utfordringer
- ♥ Behov/ønske
- ☀ Styrke

Aktiviteter/produkter (samhandling)

- 1 Plan og bygningsloven
 - 2 Barnehage-loven
 - 3 Samhandlingsmatrise
 - 4 Samhandlingsmøte
 - 5 Eiendomsråd
- 20 års prosjekt. Hva vil vi skal bygge, hvor mye, og hva det vil koste. Revideres 2. hvert år.
- Blir mange nummer, vanskelig å bli enig.
- Kan være utfordrigt hvilke saker som tas opp.
- Underlaget som sendes til Eiendomsrådet er ofte ikke godt nok gjennomarbeidet.

Medvirkning

- ☀ Opplever fra ledelsens side et stort ønske om å utvikle oss / retning av merbedre medvirkning og samhandling.
- ♥ Kan bli bedre på å bruke tjenester, brukere, use case, personas. På tvers i kommunen.
- ♥ Barnehage ser behov for å gjøre mer brukermedvirkning, hvordan innvite barnets beste og barnets stemme. Kjerne f.eks observert barn mens de leker.
- ♥ Behov for forventningsrydning av medvirkning. Tydelighet på hva man faktisk kan medvirke på.
- ☀ Hvor mye og hvordan medvirkning gjøres varierer veldig. Medvirkning gjøres i for liten grad.
- ♥ Ikke delvis hva det skal medvirke om og når. Dette fører til unødv. kostnader og usikkerhet.
- ⚠ Plan- og bygningsloven setter ingen krav til medvirkning for Eiendom.
- ⚠ Kjøpsl og kommentarer kommer ofte inn til felles råd (for søyler og "for søyler").

- Innbygger** (Enkeltpersoner, vedforeninger)
- Bruker av bygget** (FAU, elevforum, leietaker)
- Ansatte** (Vedsette som vil kunne bruke bygget daglig)
- BK** Barnehagekontoret
- TK** Tildelingskontoret (PLO)
- GA** Grunnskoleavdelingen
- TL** Tjenesteleder

Tjeneste

- ♥ Burde hatt en koordinator på tvers av alle tjenestene som sikrer alle perspektiv og interesser.
- ♥ Burde vært en sterkere oppfølging rundt tjenestene mtp bygg, som kunne tatt et mer helhetlig ansvar for utviklingen av disse.
- ♥ Behov for i større grad å kunne underrette/fremme brukerens behov uten at det må vises til et konkret lovverk.
- ⚠ Manglende ledelsesforankring hos tjenestene rundt det å bygge "gode nok".
- ⚠ Tjenestene har mye å gjøre og er ikke alltid så tilgjengelige.
- ⚠ Litt for "personavhengig".
- ☀ Oppsett av å levere kvalitet til brukerne.

Byggherre

- ♥ Jobber utifra klare økonomiske rammer, og er ikke bezt om å bestå om å kutte i utgifter. Har behov for at alle i kommunen har denne forståelsen.
- ♥ Må bli tydeligere hvordan ting skal koordineres, mer visuelt tydelig prosess.
- ♥ Behov for et kontaktpunkt mot eiendoms fra de enkelte tjenestene/delene.
- ⚠ Høy turnover på viktige ressurser.
- ⚠ Mangler standarder for ulike formidlingsbygg.
- ⚠ Plan og eiendom ikke god nok samhandling. Ingen felles fagfigra på tvers.

- Områdeutvikling**
- Regulering**

Plan

- ☀ Godt samarbeid mellom plan og politikere.
- ⚠ Plan og eiendom ikke god nok samhandling. Ingen felles fagfigra på tvers.

- DiGIT**

DiGIT

- ☀ DiGIT har fått en større rolle de siste årene.
- Fungerer ofte som et bindeledd mellom tjenestene og eiendom.
- Jobber nå mer med behovet - og ikke kun løsning - enn tidligere.
- ☀ DiGIT har fått som er dedikerte til samarbeid med Eiendom.
- ☀ Godt til å jobbe med andre kommuner og leverandører.

Strategi og behovsutredning

- Kommuneplanens satsningsdel
 - Kommuneplanens arealplan
 - Kommuneplanens handlingsprogram
 - Langiktig driftsanalyse og investeringsplan (LDIP)
 - Behovsanalyse
- 20 års prosjekt. Hva vil vi skal bygge, hvor mye, og hva det vil koste. Revideres 2. hvert år.
- Behovsanalyse: Behov for mer overordnet og helhetlig "hva er en god nok skole?"

- Innbyggerpanel
 - Folkemøter
 - Åpne kostnader
 - Høring
- Innbyggerforum som benyttes til utredningsprosjekt (f.eks. i forbindelse av kirkegårder).
- Lite bruk av Også folketråd?
- Liten grad av overføring av brukerenside fra plan til eiendomsplan.

- Tjeneste er involvert i behovsanalyse
- Barnehagekontoret har bl.a. uløst utvalget "Som og funksjonsprogram innmhus" som fukker deres pedagogiske prosesser. Benyttes f.eks. byggeprosjekt og evalueringssjansene jevnlig.

- Prosjektutvikler er involvert i behovsanalyse
- Eiendom (P) ser behov for å jobbe tettere med plan. I dag samarbeider Plan og Eiendom lite (ved noen utsett).
- Bar tenke helhetlig, og tenke på tvers av programområder tidlig. Tenke samarbeid og flertid. Eiendom har samarbeidsplan, og det er innlåst til å se på felles utnyttelse på tvers av programområde, og hva som kan bygges hvor.

- Områdeutvikling er involvert i behovsanalyse
- Må informere i følge loven, legger ut informasjon på nett.
- Setter av tid til medvirkning, men er usikker på hvordan de skal gjøre det.
- Plan ønsker Eiendom mer inn i planprosessen.

- DiGIT er involvert i behovsanalyse

Reguleringprosess

- Planinitiativ
- Utredning
- Høring
- Vedtak
- Klage
- Område-regulering
- Oppstarts-møte
- Plan-forslag
- Detaill-regulering

- Innbyggerpanel
 - Folkemøter
 - Åpne kostnader
 - Høring
- Liten grad av overføring av brukerenside fra plan til eiendomsplan.

- Tjeneste er involvert i planprosessen som en ressursgruppe. Opplever format
- Vanskelig å få tjenestene inn i oppstartsmøte
- Faglige usikkerheter, f.eks. usikkerhet om store barnehager. Overkapasitet på barnehagene. "Tjeneste er alltid for sent."

- Prosjektutvikler er involvert i planprosessen
- Eiendom (P) ser behov for å jobbe tettere med plan. I dag samarbeider Plan og Eiendom lite (ved noen utsett).
- Bar tenke helhetlig, og tenke på tvers av programområder tidlig. Tenke samarbeid og flertid. Eiendom har samarbeidsplan, og det er innlåst til å se på felles utnyttelse på tvers av programområde, og hva som kan bygges hvor.

- Områdeutvikling er involvert i planprosessen
- Harde fjer en bedre dialog om regulering hadde Regulering fått en tydeligere overblikk over hvilke saker som må inn når planutvalget.
- Plan ønsker Eiendom mer inn i planprosessen.

- DiGIT er involvert i planprosessen

Idefasen/ foranalyse

- Handlingsplan
 - Utarbeidelse av mandat
 - Samhandlings-møte
 - Eiendomsrådet godkjenner mandatet
 - Dispensasjon
- Behov for å bruke mer tid på denne fasen og fokusere mer på behovene.
- Uklart rollefordeling, mandat, ansvar og oppgaver.
- Det jobbes med en sjekkliste for tidlig fase.
- Noen ganger har det ikke vært et klart mandat, må bli inn og lage et nytt.
- Kan få dispensasjon fra bestemmelser i reguleringen.

- Nabomøter
 - Folkemøter
 - Åpne kostnader
 - Høring
- Nabomøter drives på ulike måter og ulikt i forskjellige prosesser. Ofte innkalling i budstikka.
- Tidlig brukerinvolvering i byggeprosjekt lønner seg.
- Lite involvering av lokalbefolkning.

- Tjeneste er involvert i planprosessen som en ressursgruppe. Opplever format
- Vanskelig å få tjenestene inn i oppstartsmøte
- Faglige usikkerheter, f.eks. usikkerhet om store barnehager. Overkapasitet på barnehagene. "Tjeneste er alltid for sent."

- Prosjektutvikler er involvert i planprosessen
- Eiendom (P) ser behov for å jobbe tettere med plan. I dag samarbeider Plan og Eiendom lite (ved noen utsett).
- Bar tenke helhetlig, og tenke på tvers av programområder tidlig. Tenke samarbeid og flertid. Eiendom har samarbeidsplan, og det er innlåst til å se på felles utnyttelse på tvers av programområde, og hva som kan bygges hvor.

- Områdeutvikling er involvert i planprosessen
- Harde fjer en bedre dialog om regulering hadde Regulering fått en tydeligere overblikk over hvilke saker som må inn når planutvalget.
- Plan ønsker Eiendom mer inn i planprosessen.

- DiGIT er involvert i planprosessen

Konseptfasen

- Oppstartsmøte
 - Tiltaksplan
 - Konsept-utredning
 - Alternativ-vurdering
 - Mulighets-studie
 - Konseptforslag
 - Eiendomsrådet godkjenner konseptet
- Fokus på utesehus
- Behov for en standard for hvert bygg for å kunne levere på kost og funksjon (kvalitet).
- Gunstig om tjenestene (kontaktpunktet) hadde hatt forståelse av mulighetsrommet, og tatt dette i dialogen med brukerne.
- Behov for å tydeliggjøre hva de ulike aktørene skal bidra med.
- Behov for mer metodisk jobbing, så det er tydelig hva som endrer seg underveis i byggeprosjektet (f.eks. opprinnelig plan).
- Det brukes mye energi på hvert prosjekt selv når "funksjonsprosjektet".
- Legges ut på prosjektporten.
- Flere burde blitt involvert inn i oppstartsmøtet tidligere informasjon i referatet fra oppstartsmøtet blir isokt uklart.
- Aggressert mulighetsrom. Annytt til samarbeid.

- Brukerrepresentant(er)
 - Folkemøter
 - Åpne kostnader
 - Høring
- Hvem er brukerrepresentantene? Kan tjenesteleider eller andre? Hvordan og når er de involvert?
- Lovert/møter har større gjennomslag enn brukermøter.
- Uklart i hvor stor grad brukerrepresentantene involverer andre.
- Udfordrende om man bygger en skole "etter rektors smak".

- Tjeneste er involvert i planprosessen som en ressursgruppe. Opplever format
- Vanskelig å få tjenestene inn i oppstartsmøte
- Faglige usikkerheter, f.eks. usikkerhet om store barnehager. Overkapasitet på barnehagene. "Tjeneste er alltid for sent."

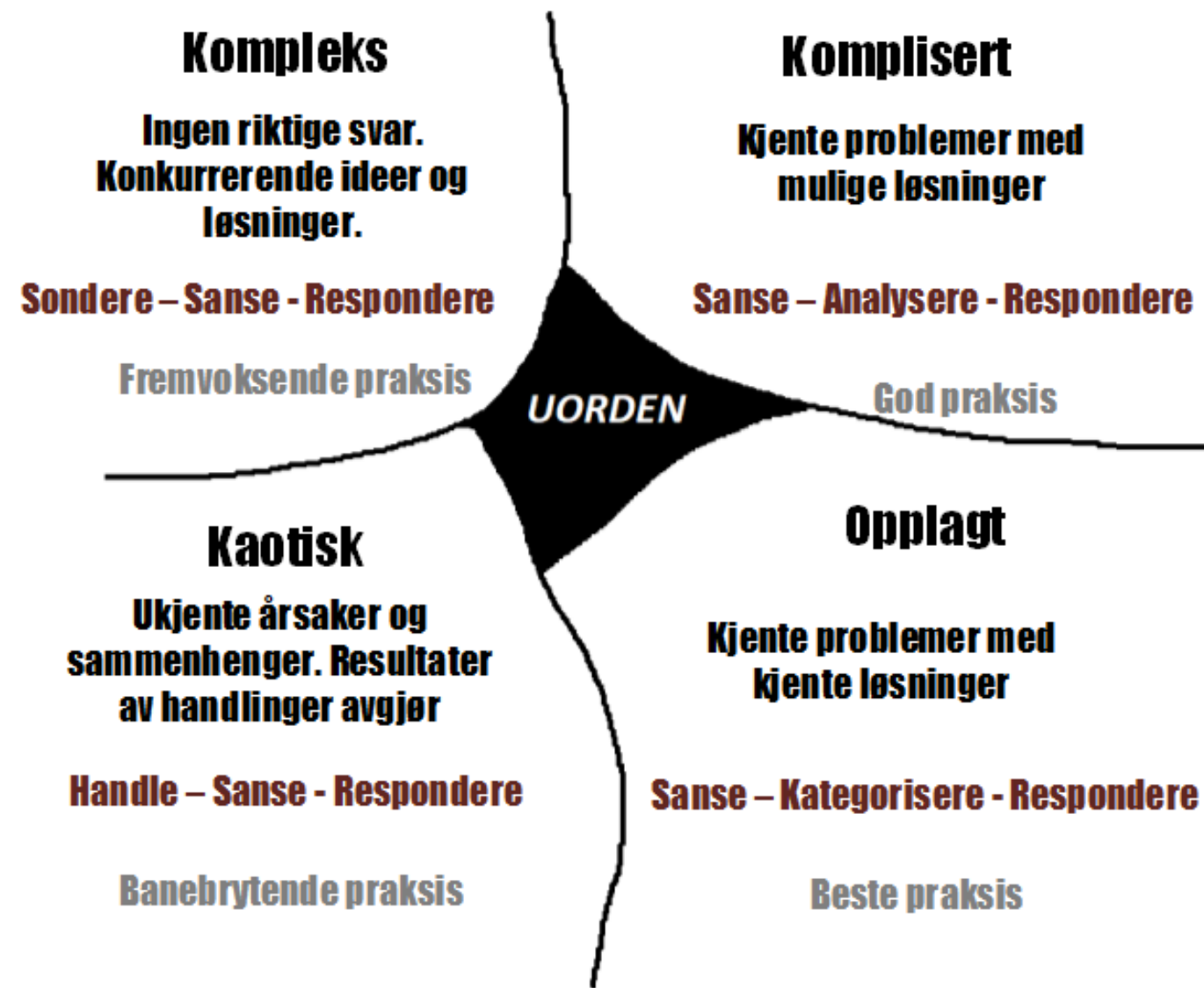
- Prosjektutvikler er involvert i planprosessen
- Eiendom (P) ser behov for å jobbe tettere med plan. I dag samarbeider Plan og Eiendom lite (ved noen utsett).
- Bar tenke helhetlig, og tenke på tvers av programområder tidlig. Tenke samarbeid og flertid. Eiendom har samarbeidsplan, og det er innlåst til å se på felles utnyttelse på tvers av programområde, og hva som kan bygges hvor.

- Områdeutvikling er involvert i planprosessen
- Harde fjer en bedre dialog om regulering hadde Regulering fått en tydeligere overblikk over hvilke saker som må inn når planutvalget.
- Plan ønsker Eiendom mer inn i planprosessen.

- DiGIT er involvert i planprosessen

D O A
G

Cynefin-rammeverket
Verktøy for beslutninger
 Dave Snowden, 1999

O
A
D
G

ANBEFALING #2

OPPRETT NYE SAMTALER

...gjennom hele prosjektet

O A
D G

ANBEFALING #3

SAMTALENE MÅ HA ET UTTAK

...som får påvirke neste steg

DOGA

Typa areal	Arealbeskrivelse	Areal flyttet fra:	Eier	Antall	Antall personer	Kvm	Totalt	2019	2019 REV.	Diff 2019/2023 SKOK	Person belastning	2017	2023	2023	Kommentar
						SKOK 2022	SKOK 2022	REGULERING - I	REGULERING - III.prosjekt			Spinn/Asplan Viak	Gevinst 2023 vs	Foreslått areal FORPROSJEKT	
6	Hjemmeområde 1-4	Generelle læringsarealer (læring og grupperom)			240	2,5	600	600	600	0		600		600	
7	Hjemmeområde 1-4	Torg og åpne arealer		8		5	40	100	100	-60		100		40	10 kvm torg til hvert trinn
8	Hjemmeområde 1-4	Elevgard og toaletter 1-2 trinn			120	0,625	75	75	75	0		75		75	
9	Hjemmeområde 1-4	Elevgard og toaletter 3-4 trinn			120	0,525	63	63	63	0		63		63	
10	Hjemmeområde 1-4	Arbeidsplasser pedagoger			22	7	154	154	154	0		154		154	
11	Sum						932	992	992	-60				932	
12	Hjemmeområde 5-7	Generelle læringsarealer (læring og grupperom)			180	2,5	450	450	450	0		450		450	
13	Hjemmeområde 5-7	Torg og åpne arealer		6		5	30	50	50	30		0		30	10 kvm torg til hvert trinn
14	Hjemmeområde 5-7	Elevgard og toaletter 5-7 trinn			180	0,525	94,5	94,5	94,5	0		94,5		94,5	
15	Hjemmeområde 5-7	Arbeidsplasser pedagoger			17	7	119	119	119	0		119		119	
16	Sum						693,5	663,5	663,5	30				693,5	
17	Hjemmeområde 8-10	Generelle læringsarealer (læring og grupperom)			360	2,5	900	900	900	0		900		900	
18	Hjemmeområde 8-10	Torg og åpne arealer		12		5	60	60	60	0		60		60	20 kvm torg til hvert trinn
19	Hjemmeområde 8-10	Elevgard og toaletter 8-10 trinn			360	0,525	189	189	189	0		189		189	
20	Hjemmeområde 8-10	Arbeidsplasser pedagoger			33	7	231	231	231	0		231		231	
21	Sum						1380	1320	1320	60				1380	
22	Fleksibelt hjemmeområde	Generelle læringsarealer (læring og grupperom)					150	150	150	0		150		150	
23	Fleksibelt hjemmeområde	Torg og åpne arealer		2		5	10	10	10	0		0		10	10 kvm torg totalt
24	Fleksibelt hjemmeområde	Elevgard og toaletter			60	0,525	31,5	31,5	31,5	0		31,5		31,5	
25	Fleksibelt hjemmeområde	Arbeidsplasser pedagoger			6	7	42	42	42	0		42		42	
26	Sum						233,5	223,5	223,5	10				233,5	
27	Aktivitetsskolen	Aktivitetsskolen		1		60	60	60	60	0		60		60	
28	Aktivitetsskolen	Kontor aktivitetsskolen		0		0	15	15	15	-15		15		0	0 Areal lagt til adm
29	Sum						60	75	75	-15				60	
30	Felles læringsareal	Samlingsrom/auditorium		1		80	80	0	0	80		0		0	
31	Felles læringsareal	Bibliotek		1		210	210	0	0	210		0		0	0 Areal flyttet til 1.6 Sambruk. Sal.
32	Felles læringsareal	Musikk		1		130	130	130	130	0		130		130	0 Areal flyttet til 1.3 Bibliotek
33	Felles læringsareal	Kunst og håndverk		1		290	290	290	290	0		290		290	130 Sambruk med bibliotek
34	Felles læringsareal	Teknologi og design		1		93	93	93	93	0		93		93	290 Deiler kan flyttes til hjemmeomr. (Yngste) ? Sambruk.
35	Felles læringsareal	Naturfag		1		98	98	93	93	5		93		93	93 Sambruk.
36	Felles læringsareal	Forberedelsesrom		1		20	20	25	25	-5		25		25	98 Sambruk
37	Felles læringsareal	Kjøkken 1 mat og helse		1		130	130	130	130	0		130		130	20
38	Felles læringsareal	Kjøkken 2		1		97	97	0	0	97		0		0	
39	Felles læringsareal	Allrom/kantine		1		200	200	0	0	200		0		0	130 Legges ved AKS. Lager
40	Felles læringsareal	Kroppsøving		2		340	680	0	0	680		0		0	97 Sambruk. Legges ved kantine.
41	Felles læringsareal	Kroppsøving - treningsrom/aktivitetsrom		1		80	80	0	0	80		0		0	0 Areal flyttet til 1.6 Sambruk
42	Felles læringsareal	Arealer for særskilt tilrettelagt opplæring		1		50	50	0	0	50		0		0	0 Areal flyttet til 1.4 Flerbrukshall
43	Sum						50	50	50	0		50		50	0 Areal flyttet til 1.4 Flerbrukshall
44	Sum						11	11	11	0		11		11	50 Kan gjerne deles i flere mindre rom
908															

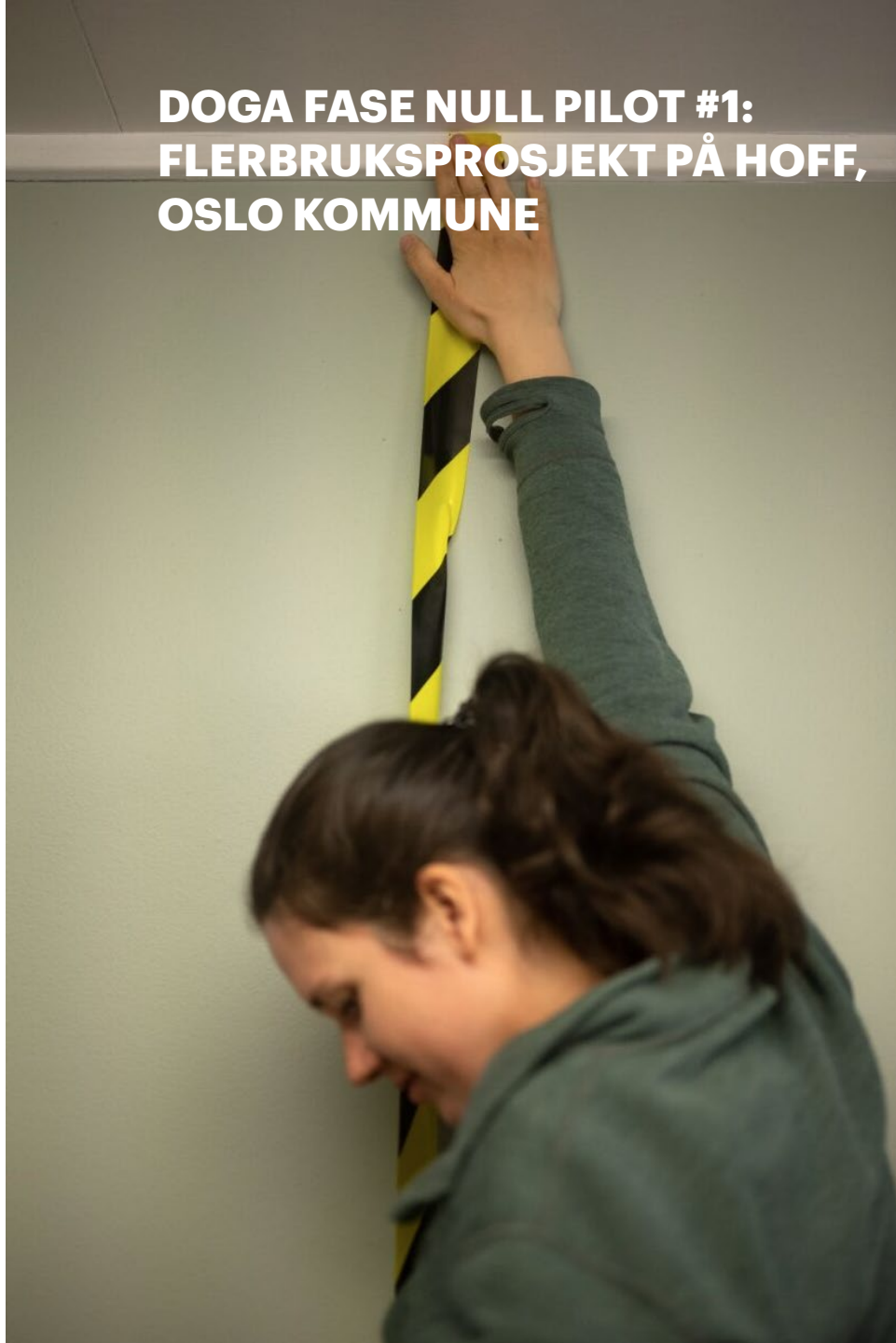
DOGA FASE NULL PILOT #1: FLERBRUKSPROSJEKT PÅ HOFF, OSLO KOMMUNE OVERSIKT OVER SAMBRUKEN

D
O
G
A

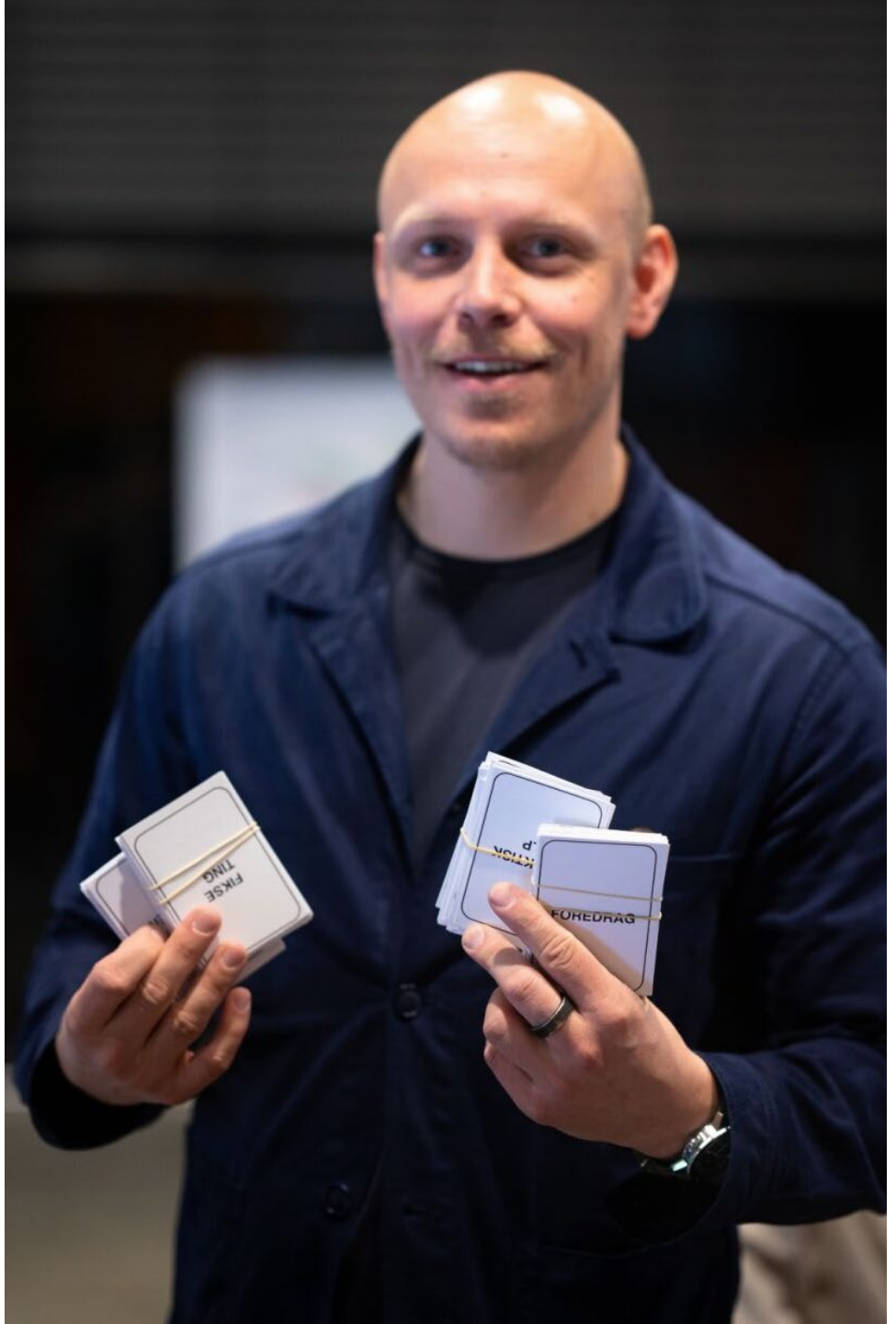
**DOGA FASE NULL PILOT #1:
FLERBRUKSPROSJEKT PÅ HOFF,
OSLO KOMMUNE**

D
O
G
A

DOGA FASE NULL PILOT #1: FLERBRUKSPROSJEKT PÅ HORN, OSLO KOMMUNE

PILOT #2: IBSENBIBLIOTEKET, SKIEN
WS2: Scenarier

D
O
G
A

DOGA FASE NULLPILOT #4: SKIEN SENTRUMSPLAN

D
O
G
A

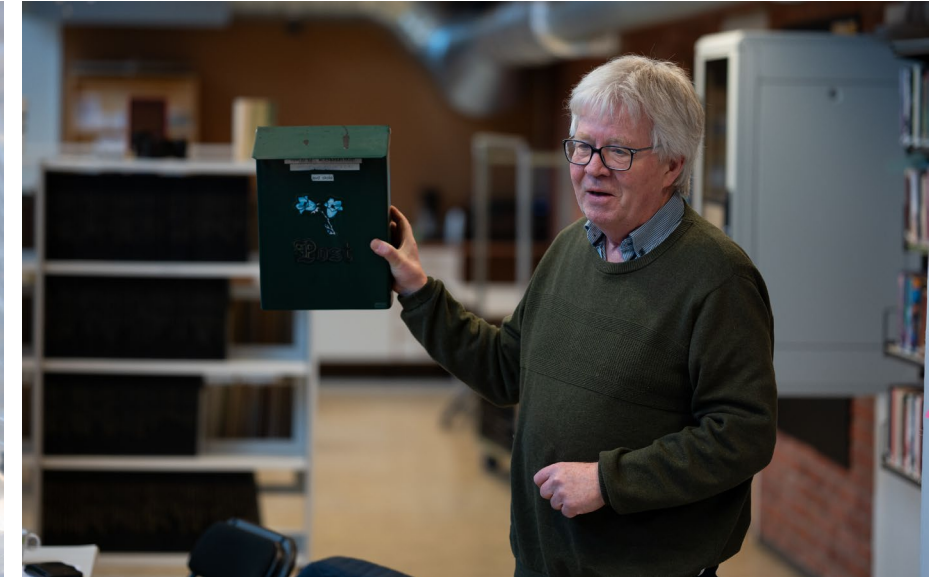
DOGA FASE NULL PILOT #4: SKIEN SENTRUMSPLAN

D O A
D G

DOGA FASE NULL PILOT #4: SKIEN SENTRUMSPLAN

O A
D G

ANBEFALING #3

SAMTALENE MÅ HA ET UTTAK

...som får påvirke neste steg

O A
D G

ANBEFALING #4

IKKE SLIPP TAKET

...gjennom hele prosjektet

O A
D G

ANBEFALING #4

IKKE SLIPP TAKET

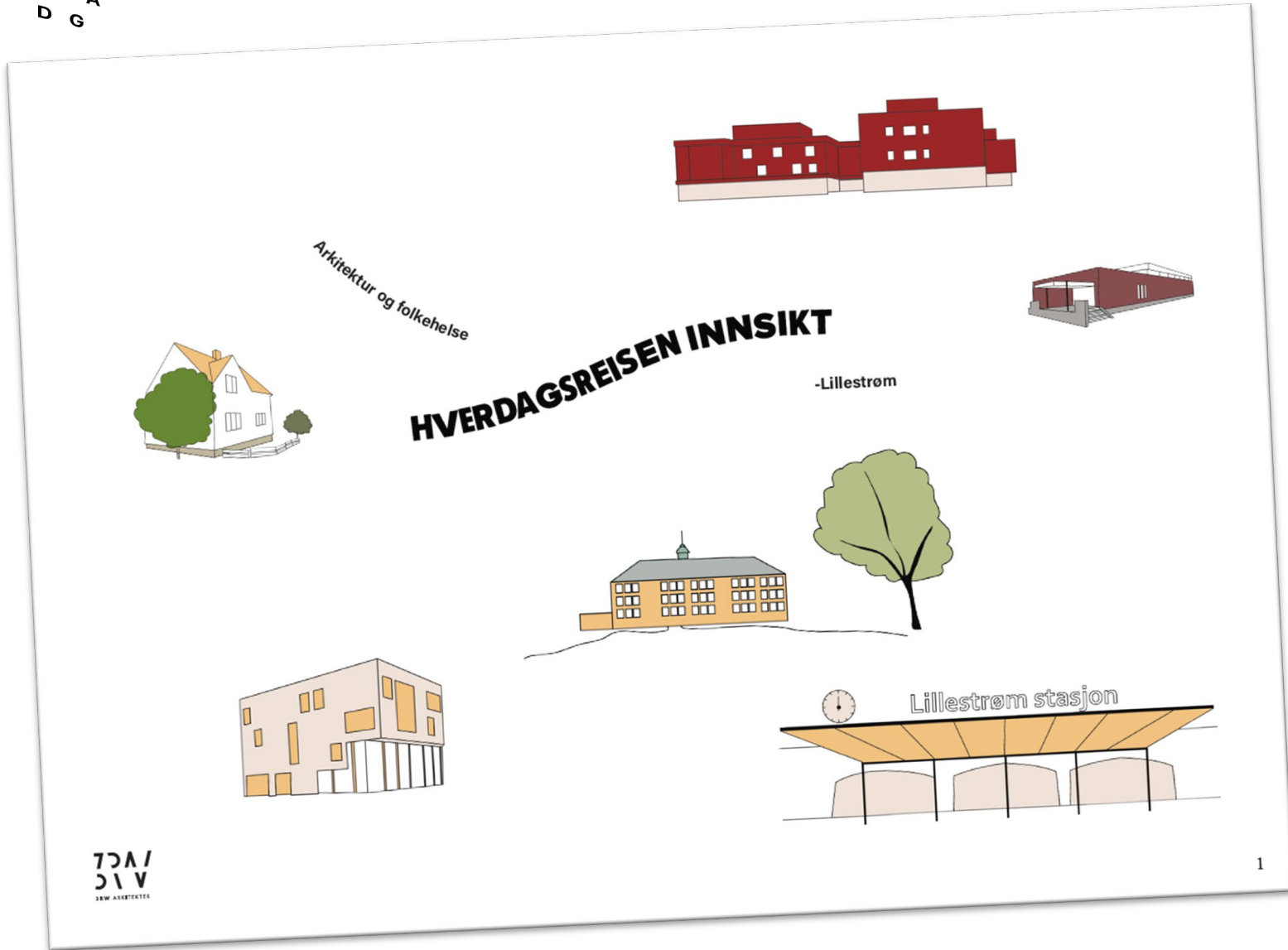
...bry seg

...huske

...spørre

D O G A

Hverdagsreisen Arkitektur og folkehelse Lillestrøm kommune

med DOGA, Fremsam og
3RW Arkitekter

2023-24

INNLEDNING ANALYSE

I dette innsiktsarbeidet blir overgangen fra oppsummering til analyser flytende. Dette er gjerne tilfellet med arbeid som gjøres kvalitativt og på bakgrunn av kvalitative data. Om innsiktsarbeidet hadde vært basert på spørreundersøkelser, tellinger eller liknende, kunne vi fått et skinn av objektivitet fra disse metodene.

Kvalitative metoder baserer seg på forståelse av ungdommenes hverdag og deres utfordringer og ønsker, vår opplevelse av hva som er viktig og grad av betydning. Kvalitative metoder kan fremstå mer subjektive, men fanger også inn mening og betydninger som gir et grunnlag for vektning av utfordringer og tiltak som mer kvantitative metoder ikke får med seg.

Analysen er dermed mer på jakt etter betydning enn representativitet, og målet er å forstå, mer enn å forklare - å skape et bilde som får frem det viktigste, heller enn å dekke alt.

A photograph of a modern, multi-story building with a red facade and vertical slats. The building is set in a winter landscape with snow on the ground and bare trees. A group of people, mostly young adults, are walking away from the camera on a path that is partially covered in snow and ice. A large, leafless tree stands in the middle ground. A speech bubble is overlaid on the right side of the image, containing text.

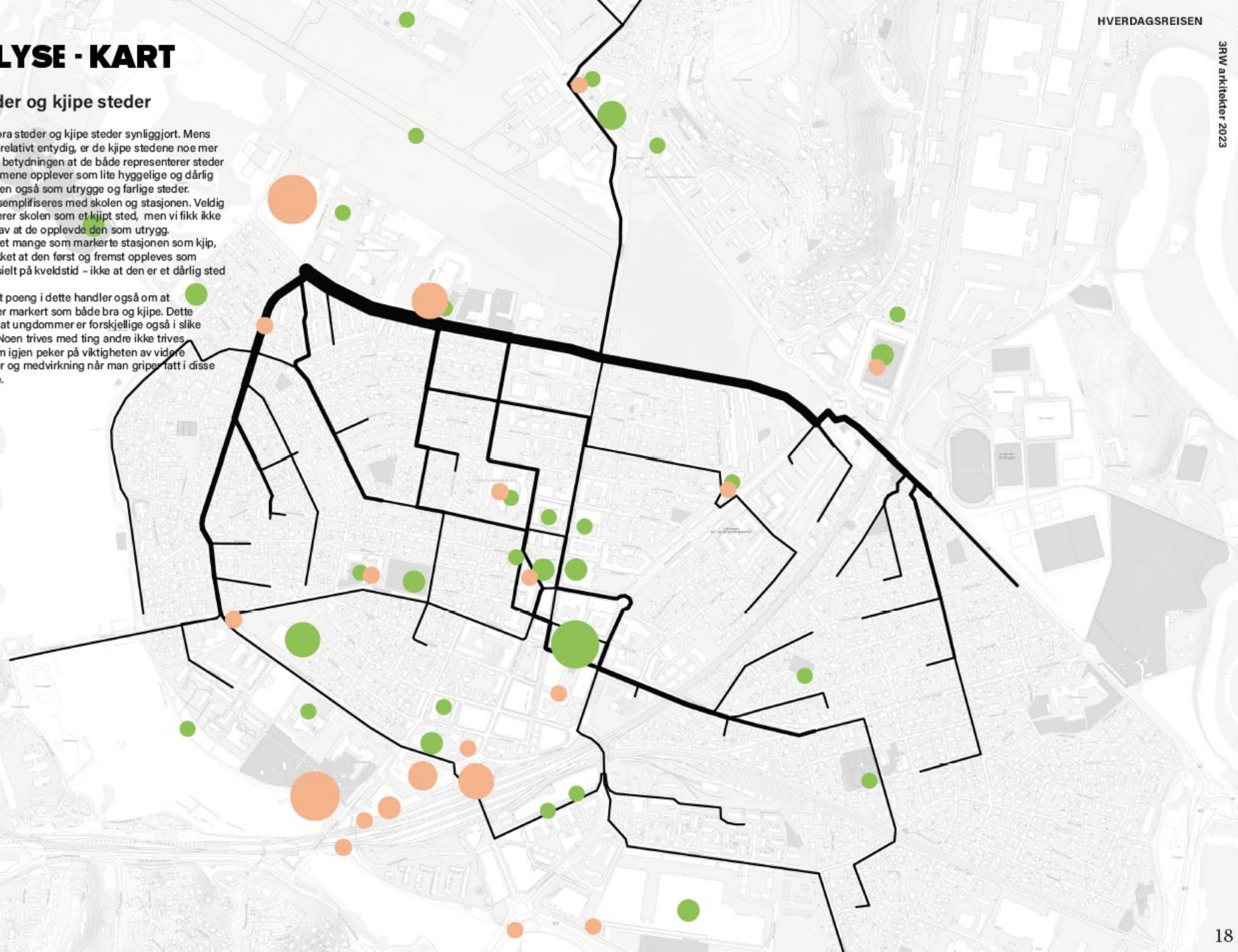
-Vi vil gjerne bli med på å planlegge og komme med ideer til steder vi skal bruke

ANALYSE - KART

Bra steder og kjipe steder

Her er både bra steder og kjipe steder synliggjort. Mens bra steder er relativt entydig, er de kjipe stedene noe mer differensiert i betydningen at de både representerer steder som ungdommene opplever som lite hyggelige og dårlig tilrettelagt, men også som utrygge og farlige steder. Dette kan eksemplifiseres med skolen og stasjonen. Veldig mange markerer skolen som et kjipt sted, men vi fikk ikke noe inntrykk av at de opplevde den som utrygg. Motsatt var det mange som markerte stasjonen som kjip, her er inntrykket at den først og fremst oppleves som utrygg – spesielt på kveldstid – ikke at den er et dårlig sted i seg selv.

Et interessant poeng i dette handler også om at noen steder er markert som både bra og kjipe. Dette understreker at ungdommer er forskjellige også i slike vurderinger. Noen trives med ting andre ikke trives med. Noe som igjen peker på viktigheten av videre undersøkelser og medvirkning når man griper fatt i disse utfordringene.

O A
D G

HVERDAGSREISEN PROTOTYPER

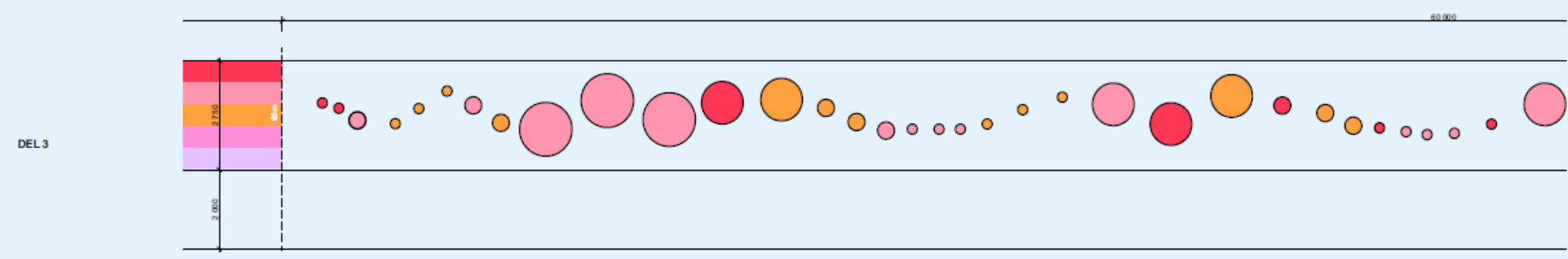
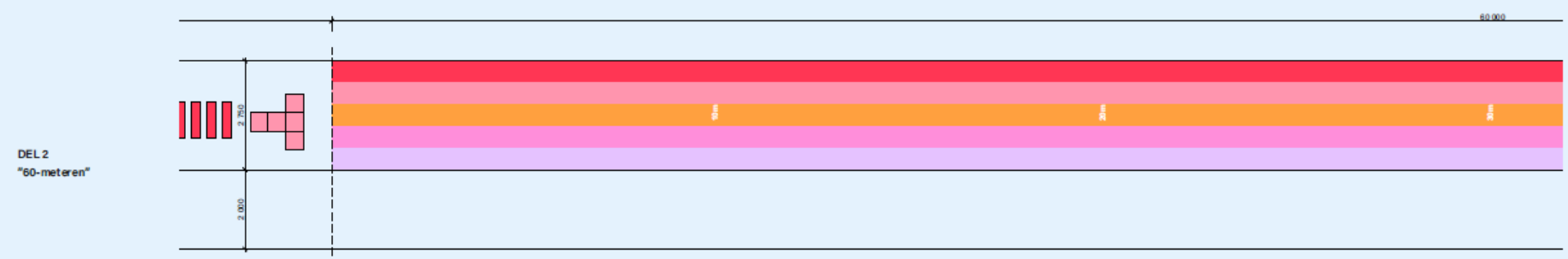
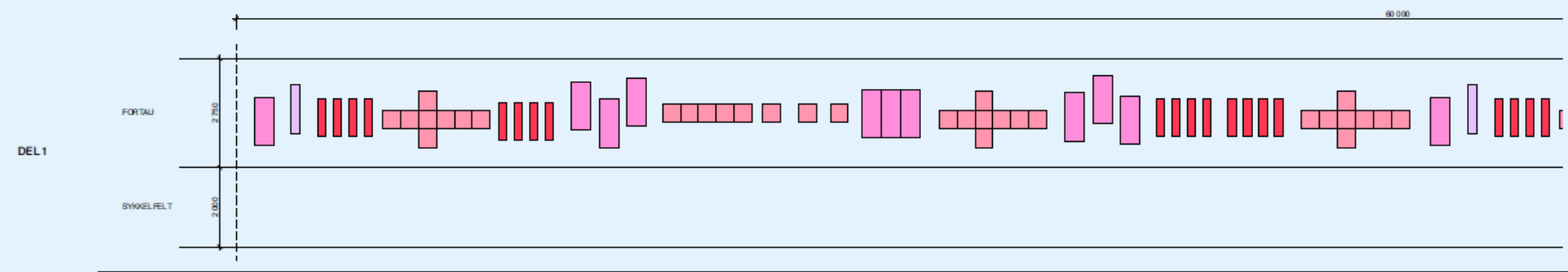
D
O
G
A

PARADIS

I dag skl vi dele dere inn i grupper og dere får utdelt hver deres felt eller strekning. Det er fortauet vi skal male på.
 Vi bruker former som i et paradis men vi vil at dere tenker litt nytt på hva et paradis kan være.
 Under ser dere et forslag til hvordan en strekning kan se ut men den trenger ikke å bli akkurat sånn etter gruppearbeidet. Vi starter med malearbeidet forhåpentligvis i neste uke eller så snart vi har fint vær 😊
 Vi ser frem til å se hva dere vil lage ♥

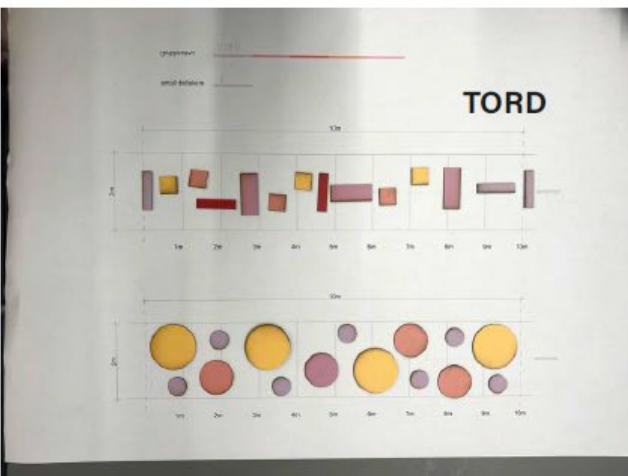
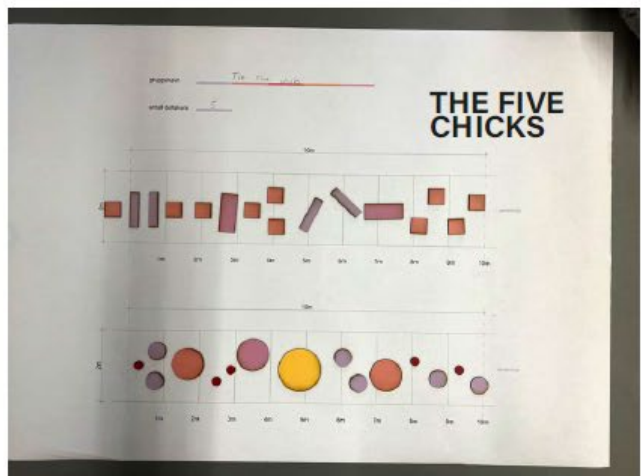
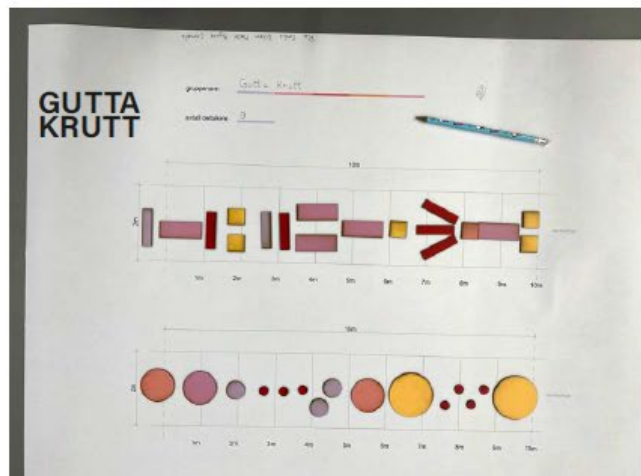
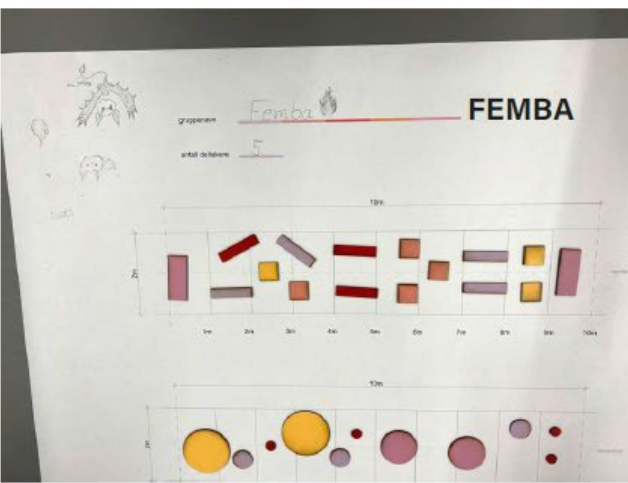
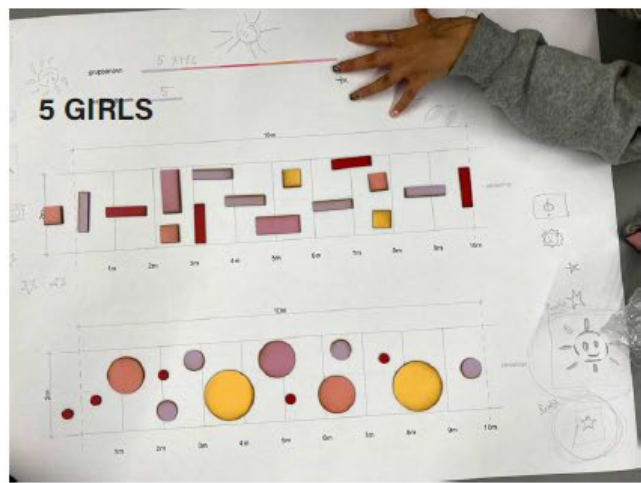
Superkilen, København, viser ulike måter å fargesette bakken på

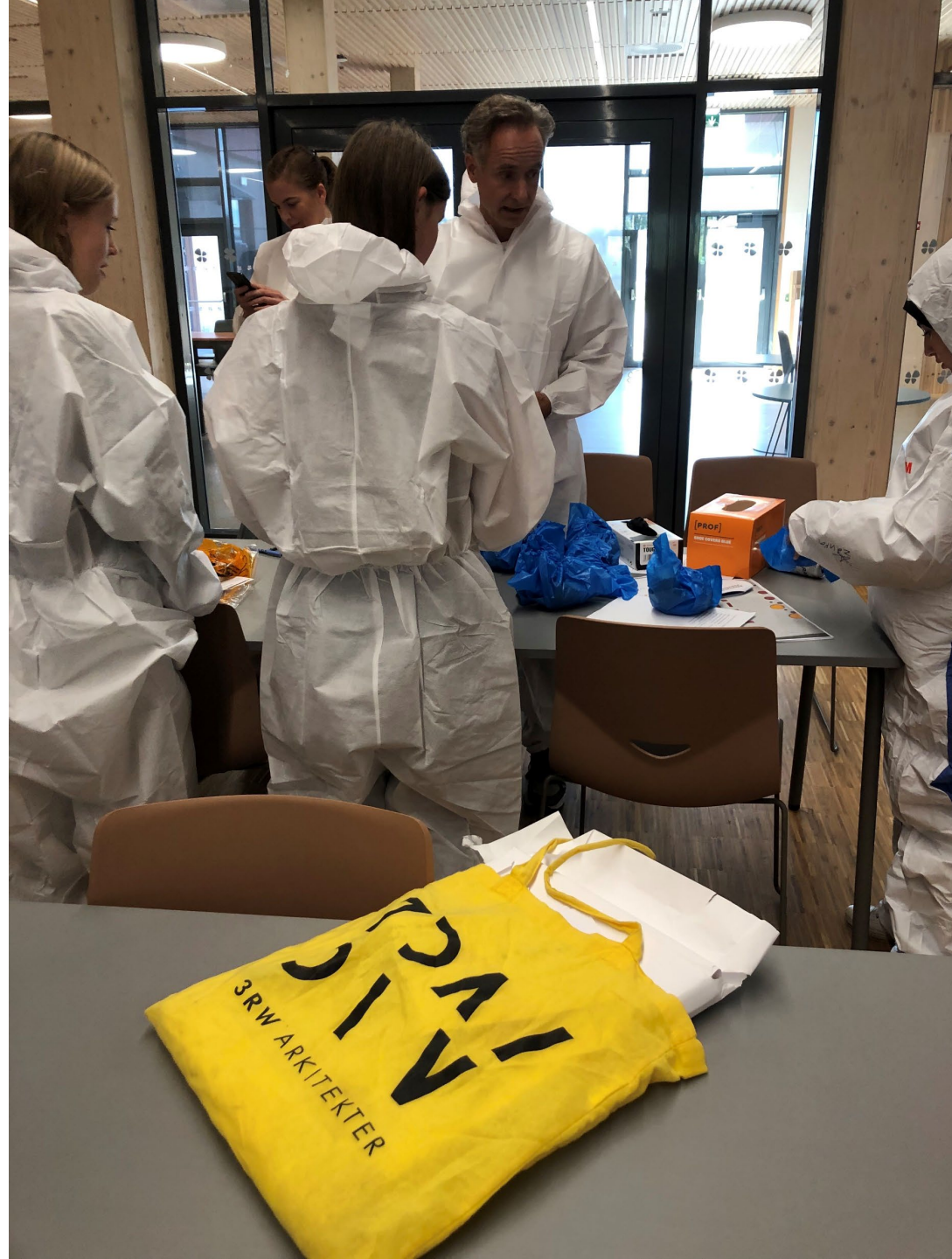
D O G A

WORKSHOP 060924

D O A
D G

O A
D G

O A
D G

D O A
G

KVALITET #1-4

- **gi ambisjonene en STATUS**
- **opprett nye samtaler – TIDLIG**
- **samtalene må få virke. HVORDAN?**
- **ikke slipp taket**

...gjennom hele prosjektet.

